

Salvador Domènech
Pedagog i editor

“És un llibre transversal”

No és el primer cop que ho diem en aquestes pàgines: Salvador Domènech és un bon conversador i sobretot escoltador, com ho demostren algunes de les seves obres. Doctor en pedagogia i especialista en història de l'educació a la Catalunya del segle XX, ara ens presenta *La guerra amb ulls d'infant. Tres diaris i dos centenars d'escrips inèdits* (Gregal), en què recull textos d'infantesa d'Enric Gibert i de les germanes Generosa i Elena Arnau Pitarch. Memòries escolars que ens aboquen a reflexions sobre la guerra i sobre l'essència humana.

Aquest llibre arriba en bon moment, perquè els nens (i adults) actuals estan vivint una situació que pot ser difícil de fer entendre...

Doncs sí, perquè les guerres, malauradament, continuen ben vigents al món. A casa nostra no tornarà a haver-hi una guerra civil, però sí, probablement, més actuacions violentes de la Guàrdia Civil, que és un cos militar. S'haurà de fer molta pedagogia de la pau i el diàleg a les aules i en l'àmbit familiar.

A qui va dirigit el seu llibre? Pedagogos? Historiadors? Gent gran? Interessats diversos?

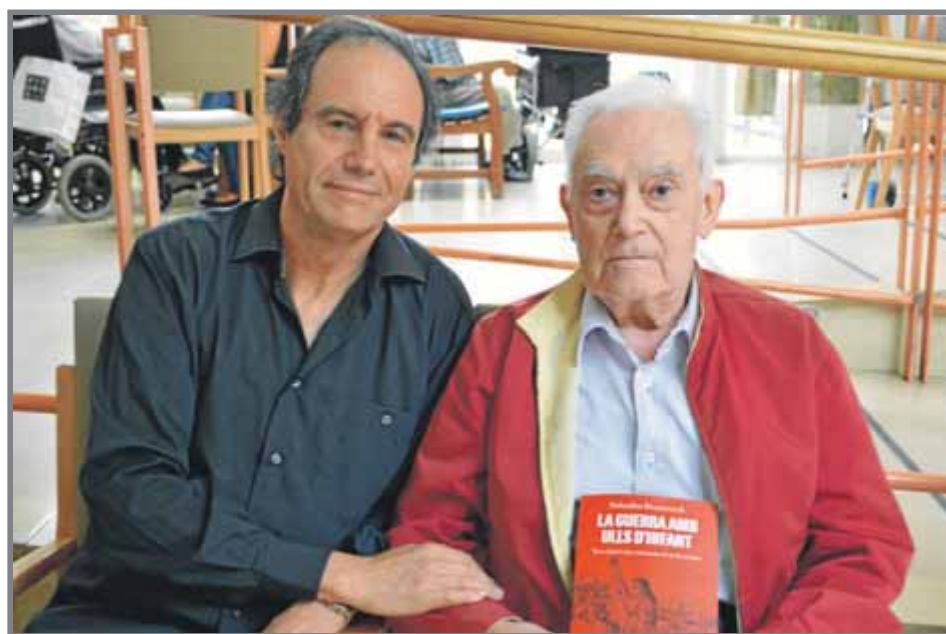
Puc fer servir una paraula que es repeteix sovint en parlar del procés. És un llibre transversal, per a totes les edats i condicions socials, perquè els fets que s'expliquen són escrits feaents de l'etapa republicana, inclosa la Guerra Civil. I colpeixen amb més o menys grau segons la sensibilitat de cadascú.

En la transcripció s'han respectat alguns barbarismes. Quins criteris d'edició aplica?

Una persona que fa recerca històrica ha de respectar al màxim el text original, sempre que no siguin faltes d'ortografia. Hem de pensar que alguns barbarismes fa vuitanta anys s'empraven habitualment. I cada paraula vol dir una cosa en el context que s'escriu.

Com ha fet la tria de textos? En tenia molts per escollir?

La majoria consten al meu arxiu personal gràcies a donacions; fa una quarantena d'anys que no he deixat de fer recerca pe-

Salvador Domènech amb Salvador Casas; a sota, Elena i Generosa Arnau Pitarch / ARXIU

LA GUERRA AMB ULLS D'INFANT
Salvador Domènech

Pròleg: Salomó Marqués
Editorial: Gregal Maçanet de la Selva, 2017
Pàgines: 357
Preu: 20 euros

dagògica. Altres són extrets d'escoles, sobretot de l'Escola del Mar i les seves excel·lents cròniques que fomentava el gran pedagog Pere Vergés.

Com és que, per exemple les germanes Arnau (Elena i Generosa), conserven manuscrits de l'època i fins i tot dibuixos que en algun cas ha incorporat a l'edició?

Molt fàcil. El Grup Escolar Lluís Vives, on van estudiar, els hi va donar. I aquelles llibretes i dibuixos són per a elles un tresor a preservar. Una part de la seva joventut és recollida en aquests documents. I sense saber-ho, en recordar aquella etapa escolar renovadora, van fer servir el recurs de la resiliència per sortir-se'n de les penúries que van patir durant la postguerra i la dictadura.

Al pròleg hi ha una cita d'un tinent coronel feixista que, en el context actual, posa la pell de gallina: “[...] a los del ‘hecho diferencial’, nuestra notificación de que han sido vencidos por la fuerza de las armas, y que si no quieren ser hermanos de los otros españoles les impondremos la ley del vencedor [...]”. Han passat 80 anys?!

Ben cert, no ho sembla! Ara el món els mira i han d'anar amb compte a fer servir la violència extrema, però la llei del vencedor ens la notifiquen cada dos per tres sacralitzant una *Constitución feta manu militari*, que va perpetuar que la casta franquista arribi fins

avui dia. L'incertada citació de l'amic Salomó Marqués és una de les moltes que podríem trobar en el llibre negre de la relació d'Espanya amb els Països Catalans. I, desgraciadament, les citacions continuaran

El tema dels refugiats també surt de manera freqüent al llarg del llibre...

La història mundial és plena de commovedores realitats al respecte. Durant la Guerra Civil, Catalunya va ser un país d'acollida, com ho ha estat sempre. La coberta del llibre és d'una imatge d'un tríptic del Socors Roig Català, que diu: *Una llar destruïda, unes il·lusions perdudes; aquesta és la tragèdia del refugiat*. No puc deixar d'indignar-me quan veig milers de morts al Mediterrani i tanta hipocresia europea mirant a una altra banda.

En una entrevista anterior ja em va dir “morir antifeixista”. A vostè, que es relaciona amb gent gran que van viure la guerra, la postguerra i el franquisme, què li diuen dels moments actuals?

Tenen il·lusió que, després de tants anys, puguem esdevenir un Estat en forma de república. Però ja es veu com han reaccionat: empresonant el govern i judicialitzant les idees. Saben que al davant no tenim només un oponent... Ho viuen amb inquietud i preocupació, perquè els que tenen la força bruta de les armes i de la *Constitución* són ells. *